

آنامین عزیز خاطیره سینه اتخاف اندیرم

اردبیل لیواسی

۱- اردبیل ناحیه سی

سرشناسه : ممی‌زاده، عباد، ۱۳۳۰ -

عنوان و نام پدیدآور : اردبیل لیواسی / نویسنده ع. م. آغداشلی.

مشخصات نشر : اردبیل: ساوالان ایگیدلری، ۱۳۹۶ -

مشخصات ظاهری : ج.

شابک : ۲۵۰۰۰۰ ریال (ج. ۱) ۳-۱۱-۸۸۲۱-۶۰۰-۹۷۸

وذبیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : ترکی.

مندرجات : ج. ۱. اردبیل ناحیه‌سی

موضوع : اردبیل — تاریخ

موضوع : History — (Ardabil, Iran)

رده‌بندی کنفرانس : ۲۰۷۳ / ۲۵ / ۱۳۹۶ م

رده‌بندی دیویی : ۳۱۲ / ۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۱۰۱۴

نام کتاب: اردبیل لیواسی (۱- اردبیل ناحیه‌سی)

نویسنده: ع. م. آغداشلی

انتشارات: ساوالان ایگیدلری

طرح روی جلد: فریبرز اسمعیلی

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۶

تعداد صفحات: ۲۷۲

قطع: وزیری

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومن

تیراژ: ۱۰۰۰

محل توزیع: اردبیل و تبریز

چاپ و صحافی: چاپخانه نگین

کتابین ایچینه کیلر

۵	اؤن سؤز
۱۱	مقدمه
۱۱	عثمانلی تحریر ختترلری «دفتر مفصل لیوای اردبیل»
۱۹	اردبیل لیواسی نین تالیس
۲۴	اردبیل لیواسی نین کند صرقاتی، نرگیلر
۴۴	شهر حیاتی، صنعت کارلیق تجارت
۵۸	عثمانلی دؤورونده شیخ صفی الدین اسحاق و تنی
۷۲	نتیجه
۷۷	اوقاف شیخ صفی الدین اسحاق قدس سره انزیز در نفس اردبیل
۷۷	مقاطعات در نفس شهر اردبیل
۷۷	اجارات در شهر مزبور
۷۸	خانه های اجاه در شهر مزبور
۷۸	اجارات دکاکین
۷۹	اجارات آسیابها در قراء در ناحیه مزبور
۷۹	در ناحیه اردبیل
۱۲۷	فهرست ناحیه اردبیل
۱۲۷	مقاطعات در ناحیه اردبیل
۱۲۷	نفس اردبیل
۱۳۵	مقاطعات اردبیل
۱۳۵	محلہ نیار

۱۳۷	 محله نیاردبیل
۱۴۷	 محله گارزاکوچه
۱۵۰	 گبران محله مزبور
۱۵۰	 محله قومبالان
۱۵۴	 گبران محله مندر
۱۵۴	 محله دروان
۱۶۱	 گبران محله مزبور

۲- آذربایجان تاریخینه عاید قایناق‌لار یا آرخیولرین توز-تورپاغی رفلرینده بوغولموش، یا محو ائدیلمیشدیر. آذربایجان اراضی‌سی (زیرخاکی) تالانچیلارین آمانسیز هجومونا معروض قالاراق سیچانلارین داراشدیغی یئر کیمی دلیک-دئشیک اولموشدور.

۳- آذربایجان توپونیم‌لری ده بو پروسئسدن کناردا قالمامیش مدنی سوی‌قیریم معروض قالاراق آدلار ده‌ییشدیریلیمیش و ان یاخشی حاللاردا ایسه حرفی ترجمه‌سی وئریلمیشدیر.

بوتون بونلار قایناق‌لارین نه قدر اهمیتی اولدوغونو گؤستریر. بو قایناق‌لاردان بیرى ده صفوی دؤورونون مه‌نوندا عثمانلیلارین آذربایجان اراضی‌لرینی اشغال ائتدیگی دؤورده آذربایجان ایالت و نجات‌ترین آپاریلان قیدیاتیدیر. بونون اوچون اونلار آذربایجانی مختلف سانجاق‌لارا (لیوالارا) بؤلموش وئرگی ایشلرینی نظاما سالماق اوچون مفصل تاپو دفترلری حاضیرلامیشلار. بو دفترین بیر ایکسینی چیخماق شرطیله قالاتی ایستامبولدا «باش باکانلیق آرخیوینده» ساخلامیشلار. و لیوالاردان بیرى ده اردبیل لیواسیدیر.

هر لیوا مختلف ناحیه‌لره بولنر. این لیواسنین ناحیه‌لری آشاغیداکی‌لاردان عبارتدیر:

۱- اردبیل ناحیه‌سی

۲- ساراب ناحیه‌سی

۳- هشت‌رود ناحیه‌سی

۴- میانا ناحیه‌سی

۵- پروانه ناحیه‌سی

۶- کندیان ناحیه‌سی

۷- تابتاب ناحیه‌سی

۸- کرم ناحیه‌سی

اردبیل ناحیه‌سینین ایکی شهرى واردیر: اردبیل و ساراب. اولجه هر ناحیه‌نین فهرستی (لیوای اردبیل، فهرست ناحیه اردبیل)، سونرا شهرین اؤزونه (نفس اردبیل) عاید ماتریاللار، او جمله محلله‌لر (محلله نیار، محلله نیاردبیل، محلله گارزا کوچه، محلله قومبالان، محلله دروازه)، محلله‌لرده یاشایان وئرگی مکلفیت‌لی آدمالارین آدی، اوچ محلله‌یه (گارزا کوچه، قومبالان و دروازه) عاید گبرلرین آدی (گبران محلله مزبور) و محلله‌لره عاید وئرگیلرین نؤعو و آغچا ایله ایلیک مبلغی وئریلمیشدیر. نهایت اردبیل ناحیه‌سینین کندلری (مقاطعات) و اورادا یاشایان و وئرگی مکلفیتی داشیان آدمالارین آدی و صاحب اولدوغو تورپاق‌لارین مقداری (چیف، نیم

چیف، بناک)، محصولالارینین مقداری (اکین محصوللاری، آریجیلیق، قویونچولوق)، قیز توپو و دول توپونون وئرگیسی (رسم عروسانه باکره و تهییبه)، ایتیمیش و قاچمیش انسان و حیوان وئرگیسی، ده بیرمانلارین وئرگیسی هرکس اوچون آریجا حسابلانمیشدیر. بونلاردان علاوه و آریجا اولاراق شیخ صفیه وقف اولان بوتون دوکان، حمام، باغ، بازار، ائو، ده بیرمان (اوقاف شیخ صفی الدین اسحاق قدس سره العزیز در نفس اردبیل، اوقاف مزبوراسلوب اوقاف ماضیه اوزره مقررالقلم و مقطوع اندم سربست اولوب عوارض دیوانیه و تکالیف عرفیه و شاقه دن وسایر سمرواتدن من کل الوجوه معاف و مسلم اولماق اوزره ثبت دفتر اولدو. و نهایت وقف کندلرینین آدی و مکلفیت داشیان شخصلر و علاقه دار وئرگیلر قیده آیینیشدیر (در ناحیه اردبیل).

بعضی تترمینلری ایضاً:

چیف: محصولدار ترریاق دار (ولو) ۷، غیر محصولدار توریاقلاردا (دئم) ۱۵ هکتاردیر.

نیم: یاریم چیفت دئمکدیر ۱، ۳-۵ هکتار)

بناک: یاریم چیفتدن از اولان توریاقلار منداریدیر. «ک» حرفی ایله گؤستریلیشدیر.

جبه: تورباغی اولمایان رعیتدیر.

مجرد: اکین ایشینده آتاسینا، یاخود عمی سا، ویا بؤیوک قارداشینا کؤمک ائدن سوبایدیر و «م» حرفی ایله گؤستریلیر.

کیل: ۲۵ کیلوگراما برابر اولچو واحدی اولوب.

قانتار: ۵۶ کیلوگراما برابر اولچو واحدی اولوب.

فایلی ایندیکی یازی فورماسینا اوینونلاشدیرارکن خصوصیه او نه درناظونه اساسلانمیشیق. لاکین بونو قبول ائتمه یلر ده اولاییلر. بو آدلارین اصلینی و دیرناظونلاریندا اؤز تلفظوموز وئریریک:

فایل فورماسی	تلفظوزو	فایل فورماسی	تلفظوزو	فایل فورماسی	تلفظوزو
عیسی	عیسا	مشان	ماشان	قربان	قوریان
عابدین	عابیدین	جهانگیر	جاهانگیر	اولیا	اؤولیا
بیرام	بایرام	میرزا	میرزه	ترتر	تارتار
محمد	ممد	علی	عالی	طالب	طالبپ

صالح	صالح	علی مدد	عالمدد	طاھر	طاھیر
آغابابا	آغابابا	محمد طاغی	ممدتاغی	حق ویردی	حاقوثردی
زھراب	زؤھراب	اروج	اوروج	تتکری ویردی	تاروثردی
خان محمد	خانمد	دەدە	دەدە	اسمعیل	ایسماییل
قیا	قایا	ایلدار	ائلدار	فتاد	فیتاد
شعبان	شابان	خضر	خیدیر	قاسم	قاسیم
خداویردی	خوداوثردی	آله ویردی	آللاوثردی	خواجە	خوجا
نقدی	ناعدی	یعقوب	یاغوب	مرشید	مورشید
غلام	قولام	صادق	صادیق	سلطان	سولطان
ملک	ملک	محمد حسین	ممدسئین	آغا محمد	آغاممد
عادل	عادل	محمد علی	ممدعالی	برات	بارات
مرتضی	مورتوز	بدر	بدیر	عبداله	عابدوللا
قره	قارا	میر	مؤوله	دنکیز	دنقیز/دھەز
یوسف	یوسوب	بک	بەی	عباس	عابباس/عاباس
اسلام	ایسدام	عاشر	شیر	نقی	ناغی
طھماسب	طھمز	باغر	باغیر	مقصود	ماقصود
اله قلی	آللاھقولی	معصوم	مندوم	یادگار	یادیگار
قره خان	قاراخان	مراد	موراد	حجب	مؤوی
کربلا علی	کالباعالی	هاشم	ههشیم	عبداله	سئف اللہ
سودم	سوودوم	شاه بک	شابهی	شاه حسین	شاسئین
صولان	ساوالان	کمال	کامال	جمال	جامال
مصطفی	موصطافا	اسحق	ایساق	علی اکبر	علکبر
علی میرزا	عالمیرزه	رمضان	راماضان	مرسل	مورسل
ایلیاس	ائلیاس	مسلم	موسلیم		

بونو دا قید ائدک کی، اردبیل لیواسی و عمومیتله بو لیوانین او دؤورده کی دورومو و خصوصیه اقتصادی و دئموقرافیک وضعیتیی و ائله جهده آذربایجان لیوالاری حاققیندا ارخان آریقلی نین شرحلری علمی، منطقی و هر طرفلی اولدوغونا گؤره واز کئچه بیلمه دیک و مقدمه آدی آلتیندا بعضی خیردالیقلاری چیخارماقلا وئردیک.

بو فایلین الده ائتمک ماجراسینا گلدیکده ایسه چوخ تاسفاله قید ائتمه‌لی‌یم کی، تانیدیغیم و احتمال وئردیگیم بوتون آدمالارا مراجعت ائتدیم، خیری اولمادی. اونلاردان بعضی‌لری حتی منیمله تحقیرآمیز داواراندیلار. فضولی دئمیشکن «سالام وئردیم، رشوت دئییلدیر - دئییه آلمادیلار». نهایت بیر گون عزیز دوستوم جناب شاه محمدی الده ائتمک یولونو تاپدی و منی حؤرمتلی پروفئسور «علی سنان بیلگیلی» جنابلارینا جالادی. او، بو فایل وئردی. دئمه‌لی رحمتلیک آکادئمیک بوداق بوداقوفدان سونرا ایکینجی عالیجناب بیر انسانا راست گلدیم.

البته من بو دای اوئا گۆره الده ائتمک ایسته‌ییردیم کی، آذربایجان، خصوصیه اردبیل ایالتی توپونیم‌لری ایسله‌یرکن استفاده ائدیم. لاکین فایل الده ائدیکدن و ۴ آی عرضینده اوخوماغینی باحار دیقل سونا بئله قارار ا گلدیم کی، اونون اؤزونو معاصیر الفبامیزدا بیر مقدمه ایله نشر ائدیم و دقیقاتیلارا بیر قایی دا آچمیش اولوم. الینیزده کی کتاب همین فکرین و قرارین نتیجه‌سیدیر.

کتابین حاضیرلانماسیندا بیر سیرا ناملارین دا امه‌یی اولوب. اخلاق نامینه ده اولسا اونلارا تشکر ائتمه‌یی اؤزومه بورج بیلیرم:

عزیز دوستوم و تدقیقاتچی عالم شاه محمدی، جناب‌لری فایلین الده ائتمه‌سینده تعین ائدیجی اولموش و بعضی مصلحت‌لرینی اسیرگه‌مه‌میشیر.

عزیز دوستوم شاعر میهن کریمی خانیم متنین ییغیل سندن و دیگر علاقه‌دار خواهشلریمی یئرینه یئتیرمکده الندن گله‌نی اسیرگه‌مه‌میشدیر.

رباب معزز خانیمین دا متنین ییغیل‌ماسیندا کی امه‌یی تقدیره ائتمیشدیر.

همیشه دار گونده مراجعت ائدیگیم قیزیم مریم ده اؤز ایشینی چرخ اولاسینا باخمایاراق متین معین حصه‌سینی کامیوتئرده ییغمیشدیر.

دیزاین ایشلرینده ولی ارجمند، سعید شیخی و فریبرز اسمعیلی نین امه‌یی ده آز اولمامیشدیر. نهایت کتابلاریمین، او جمله‌دن همین کتابین نشرینی تمنا‌سیر اولاراق اؤز اوزهرینه گؤتورن و منیم خوشا گلمه‌ین خوی خصلتیمه دؤزون عالم دوستوم و «ساوالان ایگیدلری» نشریاتی نین باش رئاکتورو عمار احمدی جنابلارینا دا صمیمی تشکرومو بیلدیریرم.